

Arkivsak: 18/04839-2

Saksdokumenter:

BM 14.1/19 Delegasjon av biskopens myndighet
BM 14.2/19 Delegasjon av biskopens myndighet
BM 14.3/19 Punktvis veileder
BM 14.4/19 Fullmakter fra biskop til stiftsdirektøren

Delegasjon fra biskop til prost og stiftsdirektør

Sammendrag

Biskopen kan etter Tjenesteordning for biskoper (TOB) delegere myndighet til prost (§ 14) og stiftsdirektør (§ 2). Etter endringer i TOB i 2007 ble praksis for delegasjon drøftet i Bispemøtet og det ble utarbeidet retningslinjer for hvordan dette bør skje i 2008. Det er nå over ti år siden dette ble behandlet i Bispemøtet sist og i løpet av denne perioden er store deler av bispekollegiet utskiftet. I tillegg er kirkelig organisering vesentlig endret gjennom forvaltningsreformen og etableringen av Den norske kirke som eget rettssubjekt. Denne saken handler om å gjennomgå retningslinjene som foreligger og drøfte om det bør gjøres eventuelle endringer i nåværende praksis.

Forslag til vedtak

Bispemøtet har drøftet delegasjon fra biskop til prost og stiftsdirektør. Bispemøtet vil utvikle en felles mal for delegasjonsreglement fra biskop til hhv prost og stiftsdirektør, og vil ta dette opp til behandling på neste bispemøte.

Saksorientering

Bakgrunn

Bispemøtet behandlet i 2008 (BM 12/08) delegasjon av biskopenes myndighet til prost og stiftsdirektør. Foranledningen var at Regjeringen i 2007 hadde justert Tjenesteordning for biskoper (TOB) ettersom endringen av prosterollen førte til behov for en del endringer hva gjaldt delegasjonsmuligheter. En arbeidsgruppe nedsatt av Bispemøtet (BM 29/07) utarbeidet en betenkning som Bispemøtet tok til orientering, og det ble utarbeidet en punktvis veileder for biskopenes delegasjon til prostene.

Delegasjon vil si at biskopen gir utruker andre til å fatte vedtak med hjemmel i myndighet gitt til biskopen uten selv å gi fra seg det overordnede ansvaret for de avgjørelsene som blir tatt. Dette kan gjelde i enkeltsaker eller innenfor avgrensede området.

Det er nå over ti år siden Bispemøtet sist drøftet delegasjon, og i løpet av disse årene har det vært stor utskiftning i bispekollegiet. I tillegg er kirkelig organisering vesentlig endret gjennom forvaltningsreformen og etableringen av Den norske kirke som eget rettssubjekt. Det siste har bidratt til å skape en ny type samhandling mellom stiftsdirektøren og Kirkerådet, samt en ny relasjon mellom bispedømmerådet og Kirkerådet, som vil kunne få konsekvenser for forvaltningen. Dette vil igjen aktualisere spørsmålet om delegasjon, evt flytting av myndighet.

Det er derfor nå aktuelt å gjennomgå delegasjonspraksisen på ny for å se om de siste års endringer i rammevilkårene skaper behov for endringer, samt at biskopene gis en mulighet for erfaringsdeling hva gjelder deres praksis for delegasjon i biskopenes respektive bispedømmer.

Endringene i 2007

I Rundskriv V-5B/2007 skriver Departementet følgende om endringene i TOB:

Revisjonen har bakgrunn i flere forhold, men de viktigste endringene i tjenesteordningen relaterer seg til spørsmålet om hvilke skranker som gjelder for delegasjon av biskopens myndighet, i første rekke til prostene. Dette spørsmålet er i første rekke aktualisert i tilknytning til den nye organiseringen av prestedtjenesten som ble initiert ved vedtakelsen av ny tjenesteordning for proster og endringer i tjenesteordning for menighetsprester i 2004.

Departementet skriver videre:

Utgangspunktet for biskopens adgang til å delegerer sin myndighet er at det må foreligge en positiv hjemmel for delegasjon. En må likevel skille mellom ekstern og intern delegasjon. Intern delegasjon vil si at myndighet delegeres innenfor samme organ, og hovedregelen er at for eksempel biskopen kan delegerer internt så lenge saksbehandlingen er forsvarlig.

I TOB er biskopenes positive hjemmel for delegasjon i særlig grad fastsatt til prostene i § 14. Ettersom stiftsdirektøren inngår i organet Biskop er det ikke nødvendig at delegasjonen er hjemlet på samme måte for stiftsdirektørene, men departementet inkluderte delegasjon til stiftsdirektørene i § 2 fjerde ledd av pedagogiske årsaker.

Delegasjon til prostene

TOB §14 har to ledd, hvor det første beskriver delegasjonsmuligheten til prostene mens andre ledd i særlig grad gir delegasjonsmuligheter til domprost. Delegasjon til domprost gjelder i de tilfeller han eller hun ikke er fungerende biskop. Dersom domprosten er fungerende biskop har vedkommende full biskopelig myndighet med unntak av å kunne ordinere til prestedtjeneste.

Biskopene kan delegerer myndighet til prostene etter følgende paragrafer

§ 2 – arbeidsgivermyndighet

§ 10 – samtykke til at prest holder gudstjeneste mm utenfor eget prosti, og muligheten til å gi fullmakt til ikke-ordinerte

§ 11 første ledd – tillatelse vedrørende tjeneste ved prester fra andre trossamfunn

Til § 2 er det ikke nødvendig med formalisert delegasjon. Prostene er gjennom egen tjenesteordning (Tjenesteordning for proster (TOP) § 1) leder av prestedtjenesten i prostiet. I betenkningen om delegasjon som ble behandlet av Bispemøtet forstås det slik at delegasjonsadgangen her gjelder de tilfeller hvor prosten blir satt til å lede prester som helt eller dels har tjeneste utenfor prostiet, blant annet kan dette gjelde enkelte katedralprester.

Til § 10 skriver arbeidsgruppa at delegasjon her også er til dels unødvendig ettersom sokneprest, prost og biskop kan gi ordinert prest anledning til å forrette i et tjenestedistrikt vedkommende ikke er ansatt i, jf. Tjenesteordning for menighetsprester (TOM) § 12. TOB § 10 andre ledd handler derimot om å gi fullmakt til ikke-ordinerte. Arbeidsgruppa ser på dette i sammenheng med ordinasjonsretten, å autorisere noen til å utføre prestedtjeneste. De anbefaler derfor at biskopen ikke delegerer en slik myndighet.

Til § 11 første ledd skriver arbeidsgruppa at prosten kan få delegert myndighet til å la representanter fra andre kristne trossamfunn få mulighet til å medvirke i gudstjeneste forrettet av prest i Dnk. Angående muligheten for å la ordinerte prester i andre trossamfunn forrette gudstjenester mener arbeidsgruppa at dette bør begrenses til å gjelde kirkesamfunn Dnk har inngått avtale med.

Biskopene kan delegere myndighet til domprostene etter følgende paragrafer

§ 7 – Visitas

§ 8 – Vigsling av diakon, kateket og kantor

§ 9 – Kallsbrev og tjenestebrev

§ 13 – Vigsling av kirker mm

Til § 7 skriver arbeidsgruppa at visitas er blant biskopenes viktigste gjøremål og bør gjennomføres av biskopen personlig.

Til § 8 skriver arbeidsgruppa at det kun bør være i helt spesielle tilfeller at biskopen bemyndiger domprosten til vigsling av diakon og kateket. Arbeidsgruppa mener derimot at vigsling av kantor stiller seg annerledes, og anbefaler at stedlig prost bør vigsle kantor. I behandlingen av arbeidsgruppas betenkning på Bispemøtet i 2008 ga Bispemøtet i all hovedsak sin tilslutning til betenkningens innhold, men presiserte at biskopene bør ha lik vigslingspraksis for alle tjenestegrupper. I dette ligger det at biskopen bør stå for alle vigslinger i sitt bispedømme.

Til § 9 skriver arbeidsgruppa at kallsbrev og tjenestebrev kun har symbolsk verdi, og har som formål å gi uttrykk for biskopenes tilsynsfunksjon ved å formidle at den tilsatte er rettelig kalt til sin tjeneste. Det anses derfor som en kirkelig forventning at biskopen selv utsteder kallsbrev og tjenestebrev.

Til § 13 skriver arbeidsgruppa at dette har så lite omfang at det ikke er behov for nærmere retningslinjer.

På bakgrunn av arbeidsgruppas betenkning og behandlingen av denne i Bispemøtet, ble det utarbeidet retningslinjer for delegasjon. Retningslinjene ligger vedlagt sakspapiret.

Delegasjon til stiftsdirektørene

Stiftsdirektørene inngår i biskopens organ. Delegasjon vil derfor være såkalt intern eller uegentlig delegasjon. Det bør likevel utarbeides et skriftlig delegasjonsreglement, som tydeliggjør hvilke type oppgaver stiftsdirektøren delegeres til å avgjøre. Et delegasjonsreglement bør videre følges av en god rapportering og dialog. Selv om en oppgave kan delegeres, forblir ansvaret biskopens.

Arbeidsgruppa skrev i sin betenkning at det vil være et skjønnsmessig spørsmål når biskopen personlig bør involveres i myndighetsutøvelsen, og når dette kan ivaretas av stiftsdirektøren. Det kreves dermed at arbeidet skjer i en god og tillitsfull kommunikasjon mellom biskop og administrasjon. Arbeidsgruppa skriver at som en normalordning bør biskopen involveres i myndighetsutøvelsen, men dersom saken er kurant og mindre viktig kan andre signere vedtaket. Her er det en balanse. Poenget med delegasjon er å avlaste biskopen i enkelte gjøremål. Samtidig er det en forutsetning at myndighetsutøvelsen skjer i tråd med biskopens verdier og styringssignaler. Det fordrer god og løpende kontakt.

Vedlagt ligger eksempel på delegasjon fra Nidaros biskop til stiftsdirektøren. Merk at dette eksempelet er fra 2005. Intern delegasjon er også berørt i Bispemøtets retningslinjer fra 2008.

Etter 1. januar 2017 er den kirkelige organisasjon utviklet seg strammere og tettere på enkelte områder. Dette gjelder særlig innenfor økonomi og HR. Det kan være hensiktsmessig at delegasjon til stiftsdirektørene er noenlunde lik i alle bispedømmer. I det minste bør dette drøftes og vurderes.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Denne saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for Bispemøtet.